

כמות שהיא עתה, מלבד החללים הניכרים – שאין לצרפן. ושמה המשנ"ב לא דיבר אלא בנתפחה מחמת משקין וכדו', אבל מחמת האפיה – אין צריך למעכה כדי לשער. וצ"ב ובדיקה.

(ע"ב) 'דיחוי באיסורין'. בגדרי הדין ובמסתעף, עיין:

חלקת יואב יו"ד יא (– איסור שנפגם וחזר ותיבלו. וע"ע שבט הלוי ח"ב לח);

שבט הלוי ח"ב מב, ד (– בבאור ראית הראב"ן (ח) מכאן לענין 'חזר וניעור');

(ע' בראשונים ע"ז עג. ובתורת הבית (ד, ב) אודות איסור שנתערב והותר ושוב נתרבה חלקו בתערובת שדינו ב'חזור וניעור', אין אומרים בזה 'דיחוי' שאין דיחוי באיסורים. ואפשר שלדעתם אין זה שייך לנידון דידן שיש צד לומר דיחוי בשיעורים [ולאו דוקא לענין איסור אלא גם לענין טומאה, וכן לענין הוצאת שבת], אבל באיסור שהותר חזר ונאסר, וכמו שאין דיחוי במצוות). ברכת מרדכי ח"ב ז, ד (– שיעורי כזית, בחפצא או במעשה האכילה).

'המרבה במעשרות פירותיו מתוקנים ומעשרותיו מקולקלין' – מפני שאין דעתו להפריש גם על

העודף שנותן, ונמצא אותו עודף נשאר בטבלו (עפ"י רבנו גרשום כאן; 'שיטה לא נודע למי' קדושין נא.).

ואם דעתו שהמעשר יחול גם על העודף שנתן, לכאורה באנו לשאלת 'ברירה', שהרי לא בירר היכן המעשר והיכן החולין שעמו. אך יתכן שמ"מ הפירות שאצלו מתוקנים, כיון שהפריש וקבע את מקום המעשר באותו חלק שנתן (ע' כע"ז בים של שלמה סופ"ה דב"ק; מקדש דוד תרומות ה; עונג יום טוב לג; מעדני ארץ תרומות ג, ח).

'לא, הכא בתרומת מעשר ואבא אלעזר בן גומל הוא...' – אבל לחכמים אין להפריש תרומת מעשר

באומד. והתוס' צדדו לומר שלא נחלקו חכמים אלא לענין לכתחילה, אבל אם הפריש לפי אומדן ולא נתכוין להוסיף – אינו כמרבה על המעשרות ותרומתו תרומה. ובתירוץ השני כתבו שמחלוקתם אמורה לענין דיעבד, שלדעת חכמים הרי זה כמרבה במעשרותיו שהם מקולקלים. וכן כתב הרמב"ן (בגטין לא) והרשב"א (בביצה יג). וכן נראית שיטת הרמב"ם (תרומות ג, ט).

וזה שלא כדברי ה'כפתור ופרח' (כד) שבדיעבד מה שעשה עשוי. וכן כתב בספר שערי צדק (לבעל חיי אדם. י, יא) שכיון שבדיעבד תרומתו תרומה, ובלבד שלא נתכוין להוסיף – לכך מותר אף לכתחילה לעשות כן בדמאי. אך כאמור מהרמב"ם ושאר ראשונים משמע שאף בדיעבד אין תרומתו תרומה. ולפי זה אף בדמאי יש להקפיד.

ואולם פשוט הדבר שאם מפריש באומד, אלא שמפרש ואומר שהתרומה תחול רק על אחד ממאה – אין זה בכלל 'אומד' כלל (עפ"י מעדני ארץ תרומות ג, ט).

ע"ע שבט הלוי ח"ב רטו, ג בבאור מחלוקת התנאים בתרומות, אם תרומה עולה במאה ועוד או במאה – האם מהתורה תרומת-מעשר באחד ממאה במדויק, או מצוותו מעט יותר משום אומד יפה, כמו שצדדו התוס'.

– כיון שסובר רבי יוסי כאבא אלעזר בן גומל, לכך היה מפריש בעצמו תרומת מעשר לכהן, שכן גם לענין זה הקיש אבא אלעזר תרומת מעשר לתרומה גדולה, שיש רשות לבעל הבית לתרומה (עפ"י גטין לא. וחכמים חולקים – ע"ש בריטב"א ומאירי ועוד). וכן אמר רבי יוסי (בתוספתא תרומות א ובירושלמי שם) בעל הבית שתרים את המעשר מה שעשה עשוי.

דף נה

'שאני גרוגרות הואיל ויכול לשולקן ולהחזירן לכמות שהן'. ונראה שהוא הדין לענין שאר איסורים, כגון תאנת ערלה שנצטמקה ועמדה על פחות מכזית – היות ויכול לשלקה ולהחזירה לכמות שהיתה – חייב.

וצריך פירוש, הלא כל המצטמקים חוזרים ונתפחים במים – וצריך לומר שכולם אינם חוזרים לכמות שהן אלא באים פנים חדשות (עפ"י חזון איש עוקצין ג,ד).

לכאורה לפי זה הוא הדין לענין ברכה אחרונה, יש לשער כוית בגרוגרות וצימוקים לפי מצבם הראשון. וצ"ע. ולא דוקא תאנים וגרוגרות, הוא הדין לשאר פירות כיוצא בהן. ולאפוקי בשר זקנה שנתמעך (כפתור ופרח כד).

ובספר חדושים ובאורים (לגר"ח גריינמן שליט"א. ו, 1) נקט, שרק לענין מעשר מועילה סברא זו, מפני שכל כח הפרי נשאר אצור בגרוגרות, ויכול לשלקן ולהחזירן לכמות שהיו, הלכך מועיל זאת להחשיב שיש כאן עשירית, אבל לענין שיעורין לטומאת-אוכלין ולמאכלות-אסורות – משערים כמות שהן בנפחם. ורק לענין הוצאה בשבת מצאנו שנחלקו הראשונים (רמב"ן ורשב"א שבת צא. וע"ע במנחת חינוך – מלאכת טוחן ומלאכת מבשל) האם לשער כמות שהן, או שמא כיון שיכול לשלקן יש כאן שיעור חשוב להוצאה, אך לענין שאר דינים נראה שכולם מודים שמשערים כמות שהן ואינו תלוי בחשיבות. עד כאן דבריו. (צ"ע מדוע לא הביא דעת רבו החזו"א כדרכו).

'כל המנחות נילושות בפורשין' – שכך יפה לעיסה, ומשום הידור מצוה הוא (כמובא לעיל נג).

'אמר ריש לקיש: דאמר קרא לא תאפה חמץ חלקם אפילו חלקם לא תאפה חמץ'. יש לפרש את הכתוב כך: לא תאפה חמץ חלקם נתתי אתה מאשי קדש קדשים היא כחטאת וכאשם – כיון שנתתי אותה מאשי לחלק הכהן והריהו אוכל ממה שרבו אוכל (כמו שפרשו בויקרא רבה י, ג), לכן החלק הנאכל כמוהו כחלק הנקטר במזבח שאינו עולה חמץ, כי המנחה כולה נאכלת לד', אלא שאזכרתה נאכלת על ידי האש ע"ג המזבח, והנותר הכהנים בני אהרן אוכלים במקום קדוש. ולכן המחמץ את השירים לוקה.

ובזה מדוקדק לשון הכתוב והקטיר המזבח – ולא אמר כבכל מקום 'הקטיר המזבח' שמשמעו הכהן יקטיר על המזבח, אלא המזבח יקטיר אזכרתה לה', והנותרת יאכלו אהרן ובניו לשם מצות, ומתיחס הכתוב למזבח ולכהן כעל שני עצמים הפועלים באכילת המנחה, זה באזכרתה וזה בנותר. ולכן גם כתוב והנותרת ממנה לא 'מן המנחה' כבכל מקום (משך חכמה צו ו, י).

ע"ש עוד בפסוק י ובפרק ח פסוק לא שבאר שאיסור חימוץ השירים אמור רק בנאכל לכהנים, ולא בנאכל לבעלים. ופרש בזה כמה דקדוקים בלשון הכתובים.

כענין הזה כתב בספר 'למיסבר קראי' (לגר"צ רוטברג שליט"א. פר' צו), שלכך במנחה בלבד נאמר 'חלקם נתתי אותה מאשי', שלא כשאר זבחים שנאמר בהם סתם 'כל זכר בכהנים יאכל' – כי שירי מנחות הרי הם כחלק הנתון לאש. ובוה פרש מדוע נזכרה אכילת שירי מנחה כבר בפרשת ויקרא – מה שלא נזכר בשאר קרבנות, כי אמנם פרשה זו (בניגוד לפר' צו) אינה עוסקת אלא בהקרבת הקרבן ולא באכילתו, אלא שאכילת הכהן את שירי המנחה הרי היא מאשי ה'. וכן מובא ענין זה בכמה ספרים – ע' במובא להלן קד מספר הפרשיות.

מקרא זה נאמר בסדר צו, ופשוטה של הפרשה מדברת על מנחת סלת [ככתוב שם: והרים ממנו בקמצו מסלת המנחה...], ואכן רק בה שייך חימוץ השירים, שהרי עדיין לא נאפתה, אבל שאר מנחות אין שייך להחמיץ את שיריהן, שהרי עוד לפני הקמיצה כבר נאפו בתנור או במחבת או במרחשת. ולכן הפרשה שבויקרא העוסקת בכל המנחות, מדברת רק על קודם הקמיצה, כמו שנאמר בה כי כל שאר וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה' [והרי איסור דבש אינו קיים בשירים], ואין מוזכר בה כלל איסור כלפי השירים, שהרי שאר מנחות אי אתה מוצא בהן התחמצות לאחר הקמיצה.

וכן מדויק לשון התנא במשנתנו; פתח בלשון רבים; 'כל המנחות נילושות בפוריין ומשמרין שלא יחמיצו'. והמשיך בלשון יחיד; 'זאם החמיצו שיריה עובר בלא תעשה – כי אין זה שייך אלא במנחת סולת (קרן אורה. וע"ש שהביא דעה מנוגדת, מגדול אחד, שהיות ומחזיר המאפה לסולתה, שייך בו שוב חימוץ).

(ע"ב) 'אמר רבי אפטוריקי'. לא נמצאו מאמרי רבי אפטוריקי בשני התלמודים ובמדרשים אלא כאן ובזבחים יב. [ובמקבילה בחולין פא.]. גם מאמרי אביו (ר' דוסתאי) מוזכרים במקומות ספורים.

'מתיב רב אדא בר אהבה ואמרי לה כדי'. 'כדי' – בחנם, [כמו 'לא שדי איניש זוזי בכדי'], כלומר, לא נזכר שם אומרו של החכם, אלא נאמר בסתם (כן פרש"י בכמה מקומות).

המהרש"ל ב'חכמת שלמה' (ריש ב"מ) הביא פירוש נוסף בשם רש"י: 'כדי' – שם חכם. וכבר העיר בסדר הדורות שלא מצא כן ברש"י. והרש"ש ומהר"ץ חיות שם ציינו לרש"י בגטין (פה: ד"ה ולורכיה). והמעייין שם יזכח שכוונת רש"י הפוכה, שזו לשונו: 'כדי' – כלומר בולא כלום, באין ספר, כמו 'כדי נסבה', וכמו 'ואמרי לה כדי' שם חכם' – היינו, ללא שם חכם. לאחר בדיקה במחשב, לא נמצא בשום מקום אחר בדברי רש"י שפרש כן. וכן לא נמצא בכל הש"ס מאמר של חכם בשם 'כדי' אלא לעולם מופיע לאחר שהוזכר שם חכם פלוני: 'ואמרי לה כדי...'. (11 פעמים), ובכל אותם מקומות לא פרש רש"י מאומה. וניכרים דברי אמת ש'כדי' משמעו כבכל מקום 'בחנם'. וכן כתב הריטב"א בהדושיו לב"ב מו. וע' גם בלשון הרשב"א שבת מד: ובפי' רבנו אליקים יומא מד. ודברי רבנו המהרש"ל בשם רש"י צריכים עיון. (ע"ע 'צפונות' טז במאמרו של הר"ד לאבל).

*

ונפש כי תקריב קרבן מנחה לה' – הנה קרבן עולה רומז שהאדם ימסור נפשו לה' אף במקום שלא יגיע לו שום הנאה ואינו מרגיש שום טעם בזה, מ"מ מסכים בדעתו לעבוד את השי"ת. וזהו כנגד 'נעשה' שאמרו ישראל במתן תורה.

ו'מנחה' הוא שהאדם יחפוץ שגם הוא ירגיש טעם טוב בעבודתו. וזה כנגד 'שמע'. (מי השלוח ח"ב ויקרא. ועע"ש בח"א)

דף נו

על הילפותות בדין 'צפון' בקרבנות השונים, ע' במובא ביוסף דעת זבחים מה.

'דרכי אחייה לאו למעוטי שוחט בצפון הוא דאתא אלא הכי קאמר אין השוחט בצפון אבל מקבל בצפון'. כלומר מכך שהוצרך הכתוב למעט שוחט מצפון, משמע שהמקבל צריך להיות בצפון. והוצרכו שני כתובים לומר שאף בדיעבד אם המקבל אינו בצפון – פסול (עפ"י שפת אמת).

'אמר רב פפא: אפאה לוקה שתים, אחת על עריכתה ואחת על אפייתה. והא אמרת... לא קשיא, הא דעריך הוא ואפה הוא, הא דעריך חבריה ויהיב ליה ואפה'. לפירוש רש"י האופה חייב שתים, אחת משום עריכה (שהאפיה – גמר עריכה היא) ואחת משום אפיה. והתוס' חולקים וסוברים שאין האופה חייב משום עריכה אלא אם עשה עם אפייתו פעולת 'גמר עריכה'.

ב. שאלת דיחוי באיסורין; אכל שהצטמק ופחת מכשיעור טומאה או שיעור חיוב – האם נדחה לגמרי מדינו הקודם, ואם יחזור ויתפח הרי דינו כדין אכל קטן מעיקרא שתפח, או שמא לא נדחה לפיכך אם יחזור ויתפח – יחזור למצבו הראשון, להיות כשיעור. שאלה זו שנויה במחלוקת החכמים דלעיל, והוכיחו מן המשנה שאין דיחוי באיסורין הלכך אם חזר ותפח – חייבים עליו כמקודם. ואולם מדרבנן נידון לחומרא כדבר שיש בו שיעור, כדלעיל.

דפים נד – נה

צה. א. האם ניתן לתרום ולעשר גרוגרות על תאנים לחים או תאנים על גרוגרות, וכיצד משערים? ב. האם תרומות ומעשרות ניטלות באומדן או במידה? האם ניטלות במחשבה?

א. במקום שיש כהן, ניתן לתרום תאנים על גרוגרות לפי מנין, שכיון שיש שם כהן, תורם מן היפה (– התאנים הלחות) ואעפ"י שאינו מתקיים. ואם אין שם כהן – אינו תורם, מפני שאינו מתקיים. מלבד אם רגילים באותו מקום לעשות התאנים גרוגרות – תורם, שהרי מתקיימות ע"י שיעשון גרוגרות. [לדברי רבי יהודה (תרומות ב,ו) וע"ש בפירוש הרא"ש ור"י קורקוס] לעולם תורם מן היפה, הגם שאין שם כהן. אבל סתם משנה דלא כוותיה.

והעמידו בגמרא דין זה בדברים הניטלים באומדן (כדלהלן), וכשמפריש תאנים לפי מנין – מפריש בעין יפה שהרי התאנים גדולים מן הגרוגרות. אבל מעשר שצריך להיות עשירית בדוקא, לא יותר – הרי נפח התאנים שמפריש גדול יותר מעשירית הגרוגרות.

וצריך ליטול לפי מידה ולא לפי מנין. אולם אפשר שלדעת רבי יוסי, לפי מה שאמרו לבסוף 'שאני גרוגרות הואיל ויכול לשלקן' – אין כאן ריבוי במעשרות, שהרי הגרוגרות נידונים כפי נפח התאנים.

גרוגרות על תאנים; כשכהן מצוי – אין לתרום, כיון שהגרוגרות פחות יפים. וכשאינו מצוי – תורם [מלבד לדעת ר' יהודה שלעולם תורם מן היפה, כנזכר].

וכשהוא תורם גרוגרות על התאנים – תורם לפי מדה. [ואף אם היינו משערים כפי המצב הראשון, אין כאן ריבוי במעשרות – בתרומה שמפריש בעין יפה, יותר מכשיעור שחייב].

מדברי רש"י משמע שכשתורם לפי מדה – מותר לתרום גרוגרות על תאנים [במקום שרגילים לעשות גרוגרות מהתאנים], וכל הנידון בגמרא הוא בתורם לפי מנין. (ער"י קורקוס תרומות ב,ד בבאור שיטתו. וע"ע שטמ"ק ורש"ש. וברמב"ם אין משמע כרש"י).

רבי אלעזר ברבי יוסי מסר בשם אביו שהיה מפריש גרוגרות על התאנים לפי מנין, כי סובר שהואיל ואפשר לשלוק הגרוגרות ולנפחן שוב, הרי הן נידונות כפי מידת התאנים.

א. הרמב"ם (תרומות ה,יח) פסק כת"ק. ובספר כפתור ופרח (כה) כתב שהלכה כרבי יוסי שנימוקו עמו.

ב. פסק הרמב"ם (שם), אם עבר ותרום תאנים על גרוגרות במדה או גרוגרות על התאנים במנין, תרומתו תרומה. ומשמע שהוא הדין גם לענין מעשר, וכן מבואר בירושלמי (תרומות ב,ב), ואעפ"י שיש להקפיד על השיעור – שאין זה בכלל מרבה במעשרות או ממעט. [ויש ללמוד ב'כל שכן' שאין לחוש לעשר תפוזים שקליפתם עבה על אלו שקליפתם דקה, ולהפך] (עפ"י מנחת שלמה קמה,א).

ב. תרומה גדולה – מהתורה דיה בחטה אחת, וחכמים נתנו בה שיעור לעין רעה, בינונית ויפה. וניטלת באומדן.

מצוה באומד מבמדידה [שמתוך כך ירבה] (עתוס' כאן ובגטין לא; רמב"ן ורשב"א שם; רמב"ם וראב"ד תרומות ג, ד. ואפשר דמדאורייתא מצוה באומד משום 'נחשב' – ע' ירושלמי תרומות א, ד ובראשונים בגטין; קרית ספר ורדב"ז תרומות ג. וע"ע משל"מ ומרכה"מ שם). ואפילו כשמפריש במכוון יותר מן הנצרך – מותר (עפ"י תוס' כאן ובבכורות נה:).

ומרש"י (כאן ובביצה יג) ועוד ראשונים (מובאים ברמב"ן ובריטב"א בגטין לא ועוד) משמע שאם שוקל ומודד – עדיף יותר.

תרומת מעשר – לדברי אבא אלעזר בן גומל, ניטלת באומד. וחכמים חולקים וסוברים שניטלת במדידה ולא באומד. ואם נטל באומד והרבה, מעשרותיו מקולקלים.

אפשר שלדעת אבא אלעזר אין מצוה בדבר, אך אין קלקול (עפ"י תוס'). ואפילו מפריש ביודעין יותר מעשירית, כגון מפריש תאנים על גרוגרות לפי מנין – מותר (שם).

לחכמים, אם לא נתכוין להוסיף אלא אומד עשירית – התוס' צדדו דשפיר דמי. ויש חולקים (עתוס' כאן ובבכורות נז: רמב"ם ועוד).

ואין בכלל זה כשאומר בפירוש שהתרומה תחול על 'אחד ממאה', הגם שהוא מפריש יותר (עפ"י מעדני ארץ).

מעשר – במידה ולא באומד, שאילו יפריש יותר מעשירית, הרי היתר על המעשר אינו מתוקן שנשאר בטבלו. אבל שאר הפירות מתוקנים. [ולדברי רבי יוסי ברבי יהודה (בכורות נח) המעשר כתרומה וניטל מאומד].

וכתבו התוס' שגם לדעת אבא אלעזר בן גומל כשר להפריש מאומד. אך לא במעשר שני ומעשר עני.

במקום אחר (בכורות נט.) נסתפקו התוס' האם אפשר להפריש מעשר מאומד, כאשר מתכוין לאמוד יפה ולא להרבות.

התרומה ניטלת במחשבה, בין תרומה גדולה בין תרומת מעשר.

א. כתבו התוס' שגם חכמים מודים לזה. ודלא כמשמעות דברי רש"י בבכורות שחכמים חולקים עכ"פ בתרומת מעשר, ואולי אפילו בתרומה גדולה.

ב. רש"י כאן, וכן התוס' (כאן ובבכורות) נקטו שמועילה מחשבה גרידא, ללא דיבור וללא מעשה הפרשה. וכן דעת הרבה ראשונים (בשבועות כו: ובגטין לא; רמב"ם תרומות ד, טז; יו"ד שלא, מו). ואולם מרש"י במקום אחר משמע שצריך דיבור (ע' בדבריו בבכורות נט. וברש"י ש. וע' גם תורי"ד שבת קמב; פני יהושע גטין לא. שבט הלוי ח"ב קפה). ויש סוברים שבתרומה דאורייתא צריך מעשה הפרשה ואז מועילה מחשבה ללא דיבור (כן כתב שער המלך תרומות ד, טז בדעת הרמב"ם; ראבי"ה יבמות תקלו. ועתוס' חולין ז. רשב"א קדושין מא. וע"ע: דבר אברהם ח"א טז, ה-יב; שבט הלוי ח"ב קפה).

ג. במעשר, יש אומרים שמועילה מחשבה בכל המעשרות (ע' שטמ"ק ביצה לה. וכ"מ בשו"ע הגר"ז תנו, יח. וכ"כ בספר דבר אברהם ח"א טז עפ"י הרמב"ם). ויש אומרים שאין מועילה ללא הפרשה (עתוס' גטין לא. ובכורות נט. מאירי שבת קכו בשם 'ש' מפרשים: קרית ספר מעשר ז). וכתב החזו"ן-איש (דמאי טו, ה) שאעפ"י שיש צדד שמועילה, ראוי להחמיר בדבר כיון שאינו מפורש (וע"ע כלי חמדה תרומה דף קל; שו"ת בית יצחק יו"ד ח"ב קלה; שערי תורה ח"א סה, יא; ערוה"ש העתיד תרומות סה, ב; דובב מישרים ח"א כו.).

דף נה

צו. כיצד לשים את המנחות?

כל המנחות גילושות בפורשים (שכך יפה לעיסה. מפרשים) ומשמרן שלא יחמיצו (מצה תהיה – החייה, כלומר הכשירנה ושמרה. גג. ורש"י).

כתבו התוס': מנחת מאפה תנור של יחיד, הואיל ואין נותנים בה שמן קודם הקמיצה, למאן דאמר כלי יבש לא נתקדשו הרי לא נתקדשה בכלי בעודה עיסה הלכך לישתה נעשית בחוץ ואינה ב'מקום זריזין', לפיכך אין לשים אותה בפורשים משום חשש חימוץ. ואולם לחם הפנים, אעפ"י שגילושו בחוץ אין לחוש בו לחימוץ משום שהוא של ציבור. ומדברי הרמב"ם (מע"ק יב, כא; תמידין ת, ז) יש ללמוד שגם לחם הפנים, כיון שנאפה בחוץ אין לישתו בפורשים. וצ"ע (ועפ"י זבח תודה). האם לותתים החטים למנחות – ע' בפסחים לו.

צו. כלל ופרט או פרט וכלל המרוחקים זה מזה, כיצד הם נדרשים?

לדברי רבי אפטוריקי, כלל ופרט המרוחקים זה מזה – אין דנים אותם ב'כלל ופרט', אלא נדרשים ב'דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד' – ללמד על הכלל כולו [או בא לרבות דבר מה הדומה לפרט. ע' סנהדרין מו רע"א וברש"י ותוס'].

אין חילוק אם הכלל נכתב לפני הפרט המרוחק, או להפך.

לדעת רבא (בגדה לג.) [דלא כאביי] דנים ב'כלל ופרט' אפילו מרוחקים (וכן פרושו בב"ק פה: את דעת בן עזאי, דלא כרבי). ופרשו התוס' (ור"ש משנאץ בפירושו לתו"כ צו טו, ג) שזה דוקא בענין אחד כלומר בפרשה אחת [או בכגון עשרת הדברות שביתרו ובואתחנן שחשובים כענין אחד. עתוס' פסחים ח:], אבל בשני ענינים – אף לרבא אין דנים. ואפילו באותה פרשה, כאשר הם מופלגים וענין אחר מפסיק ביניהם, מודה רבא שאין דנים (ועפ"י תוס' כאן ובב"ק פה. וע"ע בשפת אמת).

העמדת משנה בשתי אוקימתות או באוקימתא אחת ואליבא דתרי תנאי, הי עדיף – ע' בקדושין סג.

דפים נה – נו

צח. על אלו פעולות מתחייבים משום חימוץ מנחה?

המחמץ את המנחה, הלש, העורך, המקטף (– מחליק פניה במים) והאופה את העיסה המחומצת; הן את החלק הנקטר על המזבת, הן את שירי המנחה (לא תאפה חמץ חלקם) – חייב מלקות משום לא תאפה חמץ / לא תעשה חמץ. לכך יצאה אפיה מן הכלל, ללמד שחייב על כל מעשה יחיד. ואעפ"י שכבר נתחמצה מקודם ונפסלה, חייב על המשך הפעולות, כדלהלן נו:).

התוס' נקטו שאין חייב על כל מלאכה ומלאכה אלא אם התרו בו על כל אחת ואחת [והוא הדין באותה מלאכה עצמה כגון אפה ואפה, חייב לפי מספר ההתראות]. ובספר טהרת הקדש צידד שחייב על כל מלאכה בפני עצמה אפילו בהתראה אחת, כעין מלאכות שבת ושאר איסורין מחולקים. וכן משמע בפירושו המיוחד לר"ש חסיד על תורת כהנים (צו. מובא בכנסת הראשונים).